

КУЛЬЧІЦЬКИЙ Людвік (Kulczycki Ludwik; псевд. — Mieczysław Mazowiecki; 22. 07. 1866, Варшава — 03. 08. 1941, там само) — польський політичний діяч, публіцист, соціолог. Навч. у Вищій торг. школі у Варшаві (1884–87). Від 1885 брав участь у роботі нелегал. студент. гуртків. 1887 виїхав до Швейцарії, слухав лекції у Женев. університеті. Познайомився з польс., рос., вірм., груз. політ. емігрантами соціаліст. орієнтації, під впливом яких сформувалися його політ. погляди. 1888 повернувся у Варшаву. Ініціював створення польс. соціаліст.-рев. партії «Пролетаріат» (II Пролетаріат). Заарешт. рос. поліцією, за рев. діяльність ув'язнений на 2,5 р. Після звільнення 1895 увійшов до керів. органу Польс. соціаліст. партії — Центр. робітн. комітету. У тому ж році заарешт. вдруге та ув'язнений на 2 р. Згодом перебував на засланні в Сибіру (Росія), звідки 1899 втік у Галичину і поселився у Львові. 1900 став співзасн. та гол. ідеологом польс. соціаліст. партії «Пролетаріат» (III Пролетаріат). Викладав у школі політ. наук при Львів. університеті (1900–05); був організатором і співкер. Польс. видавн. товариства (1900–14). У 1911 відійшов від соціалістів і став прихильником пронім. орієнтації. 1917 — чл. Вищого нац. комітету, Ліги польс. державності. Видав низку брошур і книг з питань розвитку соціаліст. руху, історії і перспектив революції в

Росії, польс. демократ. руху, відновлення польс. державності, польс.-укр. стосунків тощо, а також розвідки із соціології. 1918 переїхав у Варшаву. Від 1919 — співроб. департаменту МВС; 1924–27 — заступник директора упр. континентал. еміграції мін-ва праці й соц. забезпечення Польщі; водночас — проф. Школи політ. наук (1918–34) і Вищої школи журналістики (1924–32). Член (від 1920), співкер. і провід. ідеолог Нац. робітн. партії. 1932 через звинувачення у співпраці з австро-угор. і нім. спецслужбами під час 1-ї світової війни залишив усі парт. посади і відійшов від політ. діяльності. Від 1935 — на пенсії.

Основні праці

Zarys podstaw socjologii ogólnej. Lwów, 1900; Polska Partia Socjalistyczna «Proletariat»: Komitet Centralny. Lwów, 1902; Anarchizm współczesny. Lwów, 1902; Współczesne prądy umysłowe i polityczne szkice. Serya 1–2. Lwów, 1903–04; Autonomia i Federalizm w ustroju państw konstytucyjnych. Lwów, 1906; Anarchizm w obecnym ruchu społeczno-politycznym w Rosyi. Warszawa, 1907; Rewolucja rosyjska. Cz. 1. Lwów, 1909; Cz. 2. Lwów; Warszawa, 1911; Bankructwo Narodowej Demokracji w Galicji na tle obecnej sytuacji politycznej. Lwów, 1911; Uгода polsko-ruska. Lwów, 1912; Kompromisowy projekt sejmowej reformy wyborczej bloku. Lwów, 1913; Państwa centralne: Rosja a Polska. Kraków, 1916; Austria a Polska. Kraków, 1916; Druga rewolucja rosyjska. Warszawa, 1917; Zasady socjologii ogólnej. Warszawa, 1923; Nauka o państwie. Warszawa, 1924; Prawo polityczne. T. 1– 3. Warszawa, 1930; W poszukiwaniu nowego ustroju społecznego. Warszawa, 1933.

Рекомендована література

1. L. Wasilewski. Zarys dziejów Polskiej Partii Socjalistycznej w związku z historią socjalizmu polskiego w trzech zaborach i na emigracji. 1925;
2. J. Tomicki. Polska Partia Socjalistyczna 1892–1948. 1983 (обидві – Варшава).

П. З. Гуцал

Бібліографічний опис:

Кульчицький Людвік / П. З. Гуцал // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-51532>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).